

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси
Марказий Қўмитасининг рўзномаси

1991 йил 8 июнь

ШАНБА

№ 109 (5.151)

БАҲОСИ 8 ТИШ

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Хафтада беш марта чоп этилади

ҚУТ-БАРАКА САРЧАШМАСИ



ХАМКОРЛИК ЙЎЛИДА

Илгари хабар берилганидек, шу йил 18—22 июнь кунлари Ўзбекистон пойтахтида «Тошкент ишбилармонлар учрашуви» ўтказилди. 6 июнь кунини шу воқеага бағишланган биринчи матбуот конференциясида журналистлар ҳузурида ушбу анжуман ташкилот комитетининг раиси, Ўзбекистон ССР вице-президенти Ш. П. Мирсидов сўзга чиқди.

Матбуот конференциясида бу учрашув Ўзбекистон Президентини И. А. Каримовнинг ташаббуси ва қарори билан ўтказилганлиги таъкидланди. Ҳазро раёсатнинг хамкорлик ишбилармонлар анжуманининг широриди.

Биз муҳтарам меҳмонларимизни Ўзбекистон иқтисодий ҳозирги аҳволи билан таништиришмоқчи. Ўзбекистон хом ашё ўлкаси эмас, балки тайёр маҳсулот тайёрланадиган жумҳуриятга айланиши керак. Гарчи ҳозир биз четга мол чиқариш салмоғи жиҳатидан Иттифодда учинчи ўрнини эгаллаб турган бўлсакда, бу асосан тола, пилла, қорақул сингари хом ашёлардир. Муродимиз ҳосил бўлиши учун хоржидagi фирмалар билан мустақам хамкорлик қилишимиз, чет эл сармояларини Ўзбекистонга жалб этишимиз керак. Биринчи навбатда хом ашё манбалари яқинида кичик ва ўртача қўшма корхоналар бунёд этиш лозим бўлади.

Яқинда бўладиган Ўзбекистон Олий Кенгашининг навбатдаги сессиясида ташқи иқтисодий алоқаларда доир қонулар лойиҳаларининг муҳокама этилиб, қабул қилиниши билан халқаро муносабатларимиз ҳужукий заминга эга бўлади.

Учрашув тантана эмас, балки амалий мулоқотдир. Ҳозирнинг ўзидаёқ икки юзга яқин тақлиф ва лойиҳалар тушганлиги шундан далолат беради. Умидвормизки, мазкур учрашув халқ ҳўжалиги структурасида сифат ўзгаришлар қилиниши, одамларни иш билан татминлашга қўмаклашади.

Ҳақонининг элиқдан ортқи мамлакатидagi 748 фирма ва корхоналарнинг намоиядаларига тақлифнома жўнатилди. Уларнинг жумҳуриятимизга таширифи, пойқадами қўтулғ бўлади деб ўйлаймиз.

Анжуман арафасида Ўзбекистон Халқ ҳўжалиқ ютуқлари кўргазмасида жумҳуриятимиз маҳсулотлари намоиши этилади. Меҳмонларимиз халқ ҳўжалигимизнинг бутунги қўриб ва истиқболлари билан танишиши имкониятларига эга бўлади.

Биз чет эллик ишбилармонларга анъанавий меҳмоннаволигимизни кўрсатамиз. Улар Самарқанд ва Бухорода сафар бўлади. Фольклор дасталарининг чиқишларини томоша қилади.

Матбуот конференцияси қатнашчилари олмониялик сармоядор хаммиллатимиз Анварбек Олтойли сўзини қизиқчи билан тингладилар. «Ўзбекистонда сийсий ва иқтисодий вазиятнинг барқарор бўлиб турганини бизга маъқул, — деди у. — Бу сармоя сарфлашда энг янги технологияни жорий этиш учун қўлай заминдир. Мен ҳамюртларимга қўлимдан келадиган мадди беришга тайёрман».

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президентининг фармони

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ИЛМГОҲИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЙ ДОРИЛФУНУНИГА АЙЛАНТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Иқтисодиёт фанини янада ривожлантириш, олий иқтисодий таълим даражасини ошириш ва республика халқ ҳўжалигини мутахассис кадрлар билан таъминлашни яхшилаш мақсадига:

1. Халқлар дўстлиги орденли Тошкент халқ ҳўжалиги илмгоҳи Тошкент давлат иқтисодиёт дорилфунунига айлантирилиши.

2. Ўзбекистон ССР Президентини ҳузуридаги Вазирилар Маҳкамаси (ўртоқ Э. С. Самандаров) мазкур қонуни рўйбга чиқаришга доир ташкилий тадбирларни қўда тутувчи тегишли қарорни тайёрлаши.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Президенти

Тошкент шаҳри, 1991 йил 6 июнь.

И. КАРИМОВ.

Ш А Р Ҳ

Ушбу фармоннинг қабул қилиниши республикани иқтисодий-иқтисодий ривожлантириш ҳамда бозор муносабатларига ўтиш, рақбар ҳодимлар ва мутахассисларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ишлари билан шўғулланмоқда.

Илмгоҳнинг илмий салоҳияти 400 дан зиёд фан номзодли, доцентларни, 43 нафар фан докторларни, профессорларни ўз ичига олган. Улар бозор иқтисодиёти, халқ ҳўжалиги турли тармоқларининг самарали ишлашига доир долзарб муаммолар юзасидан ғоят муҳим ва амалий тадқиқотларни олиб боришмоқда.

Илмий ишбилармон шаклланишда, республикани иқтисодий ривожлантиришнинг қўлғина айланиши билан ўқитиш, илм-фан ва ишбилармонлик бирга қўшиб олиб боришмоқда. Ҳуқуқий жараёнлар ва илмий фаолият компьютерлаштирилмоқда.

Илмгоҳнинг дорилфунунига айлантирилиши билан янги йилларда мана шу йирик илмий ўқув марказида юз берган сифат ўзгаришларнинг, унинг илму-завқ салоҳияти ва моддий-техника базаси ривожланишига асос элтилади. Умумий иқтисодиёт, иқтисодий-ишбилармонлик, ҳисобчилик ва бошқа 25 мутахассислик, шу жумла 25 халқаро иқтисодий муносабатлар соҳалари бўйича кенг мақсадда иқтисодчиларни тайёрлаш қўда тутилмоқда. Ҳозир пайтада Самарқанд ва Қўқонда бўливлари бўлган таълим иқтисодий фаолият бўйича малака ошириш факультети ишлаб турибди. Илмгоҳ бир қанча хоржой мамлакатлардаги илмий ўқув ва ахборот марказлари билан ҳамкорлик қилмоқда. Бундай марказлар ҳўжалиқ юритиш

нинг янги қондалари ва усулларини амалга ошира оладиган, ишбилармонлик фаолияти самарасини таъминлашга қўлдор бўлган кадрларни тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ишлари билан шўғулланмоқда.

Илмгоҳнинг илмий салоҳияти 400 дан зиёд фан номзодли, доцентларни, 43 нафар фан докторларни, профессорларни ўз ичига олган. Улар бозор иқтисодиёти, халқ ҳўжалиги турли тармоқларининг самарали ишлашига доир долзарб муаммолар юзасидан ғоят муҳим ва амалий тадқиқотларни олиб боришмоқда.

Илмий ишбилармон шаклланишда, республикани иқтисодий ривожлантиришнинг қўлғина айланиши билан ўқитиш, илм-фан ва ишбилармонлик бирга қўшиб олиб боришмоқда. Ҳуқуқий жараёнлар ва илмий фаолият компьютерлаштирилмоқда.

Илмгоҳнинг дорилфунунига айлантирилиши билан янги йилларда мана шу йирик илмий ўқув марказида юз берган сифат ўзгаришларнинг, унинг илму-завқ салоҳияти ва моддий-техника базаси ривожланишига асос элтилади. Умумий иқтисодиёт, иқтисодий-ишбилармонлик, ҳисобчилик ва бошқа 25 мутахассислик, шу жумла 25 халқаро иқтисодий муносабатлар соҳалари бўйича кенг мақсадда иқтисодчиларни тайёрлаш қўда тутилмоқда. Ҳозир пайтада Самарқанд ва Қўқонда бўливлари бўлган таълим иқтисодий фаолият бўйича малака ошириш факультети ишлаб турибди. Илмгоҳ бир қанча хоржой мамлакатлардаги илмий ўқув ва ахборот марказлари билан ҳамкорлик қилмоқда. Бундай марказлар ҳўжалиқ юритиш

УН ИККИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ КЕНГАШИ БЕШИНЧИ СЕССИЯСИНING ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Ун иккинчи чакриқ Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг бешинчи сессияси 1991 йил 12 июнь кунини соат 15.00 да Ўзбекистон ССР Президентининг аппаратынинг мажлис залда очилди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚКАТИГА

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари 1991 йил 12 июнь кунини соат 11.00 да Ўзбекистон ССР Президентининг аппаратынинг мажлис залга овоз беришнинг автомат қўрилмасидан фойдаланиш тартиби билан таъиниш учун тақлиф қилинади.

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари 11 июнь кунини соат 9.00 дан то икк 18 та қадар Ўзбекистон ССР Президентининг аппараты мажлис залининг фойсидида рўйхатга олинад.

ФЕРМАЛАРДАН ХАБАРЛАР

Чироқчи районидаги Охунбобоев номи давлат ҳўжалигининг 7-агроучасткида алмашлаб қишлоқ алоҳида эътибор берилапти. Бедага бўлган муносабат ўзгарибди. Мўл емиш тайёрлашда моҳир ташкилотчи Холбова Ризаев бошлиқ бригада аъзолари пешқадамлик қилишмоқда. 50 гектар майдонда беда барвж ривожланиб, эрта ўрнимга киришди. Дастлабки натижа чакки эмас. Ҳар гектар ерда 120 центнердан пичан олишмоқда.

Б. БОБОРАҲМАТОВ.

Уйчи районидаги «Уйчи» колхозини чорваларни жорий йилда ички имкониятлардан унумли фойдаланишга. Бу ерда биринчи квартал режаси бажарилди. Давлатга 25 тонна ўрнимга қариб 37 тонна гўшт, 130 тонна ўрнимга 17 тонна сўт топирилди. Мажму 250 бош соғин сити маҳсулс рацон асосида озиқлантирилмоқда. Муваффақиятга Аниза Бойқонова, Ҳўроғул Борзорова, Манзура Олимова каби сити соғувчилар муносиб ҳисса қўшилишти. Мусобақа пешқадамлари бу йил ҳар гоминдан камид 3 минг килограмдан сўт соғиб олиш учун курашишмоқда.

М. ҚАМБАРОВ.

Бундуғур районидаги Х. Олимжон номи давлат ҳўжалиги сабзавоткорлари бу йил 5600 тонна ноз-неъмат етиштириш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Ҳозирги пайтада эртаги экинлар йиғиб-териб олиниб, элдастурхонига етказиб берилапти. Ҳўжаликда пудратнинг турли қўрилишлари кенг қўлланилганлиги муҳим аҳамият касб этмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Моҳир сабзавоткор Зайниддин Ҳўроғул. 2. Мусобақа пешқадами Зайнаб Қаршинева. 3. Помидор пайкалади.

Т. ДАВЛАТОВ олган суратлар.

рида юқори агротехника асосида парваришлаш мўл ҳосил олиниши муҳим шартидир. Ҳўзани чанқатишга мўлақо йўл қўйиб бўлмайди. Бу ўсишни секиллаштирилади. Ҳосил тутунчалари пайдо бўлишни сустлаштирилади, уларнинг тўқилишини тезлаштирилади. Шу билан бирга тупроқда ортинча намли бўлиши ҳам зарарли эканлиги ҳаммага маълум. У ўсишликнинг бўйга ўсишни кучайтириб, ҳосил туғиш суръатини пасайтиради, шохчалар оралигини узайтиради, эртаги ҳосил тутунчаларининг тўқилишини оширилади.

Бу йил имкониятга қараб сугориш муддатларини қисқартириш керак. Тупроқнинг барча умумдор қатламлари баравар нэмлангани таъминламоғи лозим. Бу борада Хоразм ва Наманган вилоятларининг пахтакорлари тажрибаси диққатга лойиқ. Улар ўқариларини илжиз борица қиққа қилиб олишган.

Кечки ғўзаларга комплекс ишлов бериш даврини қисқартириш талаб этилади. Чўки бу ҳам экиннинг ривожланишини тезлаштириб, эртаги ва юқори ҳосил етиштиришга хизмат қилади.

Моҳир пахтакорларимиз об-ҳаво ноқулай келган ва қийинчилик туғдирган ҳар қандай шароитда ҳам ғўзани парваришда ривожлантириш, мўл ҳосил олиш бўйича бой тажриба тўлашган. Улар ўз олдларига қўйилган вазирларнинг ҳамма мажорат билан бажаришган. Бу йилги аҳвол ҳам осон бўлмапти. Деҳқонларимиз барча мушкулликларни енгиб, ғўза парваришини намунали ўтказиб, пайкаларда мўлажалдаги ҳосилни тўлашларига ишонч қўйди. Шунингдек, бошқа қишлоқ ҳўжалиги экинларидан ҳам яхши ҳосил етиштиришлар деб умид қиламиз.

Бундуғур районидаги Х. Олимжон номи давлат ҳўжалиги сабзавоткорлари бу йил 5600 тонна ноз-неъмат етиштириш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Ҳозирги пайтада эртаги экинлар йиғиб-териб олиниб, элдастурхонига етказиб берилапти. Ҳўжаликда пудратнинг турли қўрилишлари кенг қўлланилганлиги муҳим аҳамият касб этмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Моҳир сабзавоткор Зайниддин Ҳўроғул. 2. Мусобақа пешқадами Зайнаб Қаршинева. 3. Помидор пайкалади.

Т. ДАВЛАТОВ олган суратлар.

Бундуғур районидаги Х. Олимжон номи давлат ҳўжалиги сабзавоткорлари бу йил 5600 тонна ноз-неъмат етиштириш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Ҳозирги пайтада эртаги экинлар йиғиб-териб олиниб, элдастурхонига етказиб берилапти. Ҳўжаликда пудратнинг турли қўрилишлари кенг қўлланилганлиги муҳим аҳамият касб этмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Моҳир сабзавоткор Зайниддин Ҳўроғул. 2. Мусобақа пешқадами Зайнаб Қаршинева. 3. Помидор пайкалади.

Т. ДАВЛАТОВ олган суратлар.

Бундуғур районидаги Х. Олимжон номи давлат ҳўжалиги сабзавоткорлари бу йил 5600 тонна ноз-неъмат етиштириш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Ҳозирги пайтада эртаги экинлар йиғиб-териб олиниб, элдастурхонига етказиб берилапти. Ҳўжаликда пудратнинг турли қўрилишлари кенг қўлланилганлиги муҳим аҳамият касб этмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Моҳир сабзавоткор Зайниддин Ҳўроғул. 2. Мусобақа пешқадами Зайнаб Қаршинева. 3. Помидор пайкалади.

Т. ДАВЛАТОВ олган суратлар.

Бундуғур районидаги Х. Олимжон номи давлат ҳўжалиги сабзавоткорлари бу йил 5600 тонна ноз-неъмат етиштириш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Ҳозирги пайтада эртаги экинлар йиғиб-териб олиниб, элдастурхонига етказиб берилапти. Ҳўжаликда пудратнинг турли қўрилишлари кенг қўлланилганлиги муҳим аҳамият касб этмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Моҳир сабзавоткор Зайниддин Ҳўроғул. 2. Мусобақа пешқадами Зайнаб Қаршинева. 3. Помидор пайкалади.

Т. ДАВЛАТОВ олган суратлар.

Бундуғур районидаги Х. Олимжон номи давлат ҳўжалиги сабзавоткорлари бу йил 5600 тонна ноз-неъмат етиштириш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Ҳозирги пайтада эртаги экинлар йиғиб-териб олиниб, элдастурхонига етказиб берилапти. Ҳўжаликда пудратнинг турли қўрилишлари кенг қўлланилганлиги муҳим аҳамият касб этмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Моҳир сабзавоткор Зайниддин Ҳўроғул. 2. Мусобақа пешқадами Зайнаб Қаршинева. 3. Помидор пайкалади.

Т. ДАВЛАТОВ олган суратлар.

Бундуғур районидаги Х. Олимжон номи давлат ҳўжалиги сабзавоткорлари бу йил 5600 тонна ноз-неъмат етиштириш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Ҳозирги пайтада эртаги экинлар йиғиб-териб олиниб, элдастурхонига етказиб берилапти. Ҳўжаликда пудратнинг турли қўрилишлари кенг қўлланилганлиги муҳим аҳамият касб этмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Моҳир сабзавоткор Зайниддин Ҳўроғул. 2. Мусобақа пешқадами Зайнаб Қаршинева. 3. Помидор пайкалади.

Т. ДАВЛАТОВ олган суратлар.

Бундуғур районидаги Х. Олимжон номи давлат ҳўжалиги сабзавоткорлари бу йил 5600 тонна ноз-неъмат етиштириш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Ҳозирги пайтада эртаги экинлар йиғиб-териб олиниб, элдастурхонига етказиб берилапти. Ҳўжаликда пудратнинг турли қўрилишлари кенг қўлланилганлиги муҳим аҳамият касб этмоқда.

ПАХТАКОРНИНГ ДОЛЗАРБ ЮМУШЛАРИ

роқнинг юза қатламидаги намлик миқдори камаймоқда. Бу ҳам экиннинг маромида ўсиши ва ривожланиши учун ноқулайлиқ туғдиради.

Кўчатларни бундай ҳолатлардан сақлаш учун фақат ва фақат парваришнинг кучайтириш керак. Аввало ҳозирги шароитда яғналаниши кечиктирмаслик зарур. Афсуски, ўсимлик жадал ривожланаётган эртаги майдонларда ҳам бу юмуш ҳали тугалланмаган. Бу эса илди тугаллаш, ўсимлик таънаси шаклланишига, барг чиқаришига ва шу кабиларга салбий таъсир етказмоқда. Бундай майдонларда ниҳоллар тўлақонли ўсмайди. Таъкидлаш керакики, чигит барвақт қадалган пайкаларда яғналаниши ҳар қандай муддатлари ўтиб бўлади.

Экин ўсишдан орақда қолаётган майдонларда кўчатлар бўй кўрсатиши билан яғналаниш қиришмоқ зарур. Экинликда уни қачон ва қандай ўтказиш тўғрисида ўйлаб ўтиришга вақт йўқ. Бу тадбир барвақт бажарилса, мўл ҳосил туғишга замин яратилади. Албатта бунда гектарларнинг тўқилишига, нуқулларнинг соғлом ва дуркуллигига эътибор бериш керак.

Бу йилги шароит қўлғина қишлоқ ҳўжалиги зараркулашлар ва касалликларининг ривожланиши учун қўлай келмоқда. Ҳозир бир

қанча жойларда ғўзалар трис каби зарарли ҳашаротлар тушганлиги ва ҳосилдорликка сезиларли хавф етказганлиги маълум. Улар даставвал ўсимликнинг ўсиш кўчмасини шикастлайди, туянинг шаклланишини бузди ва ҳосил миқдорига салбий таъсир кўрсатади. Вазифа шундан иборатки, мавжуд имкониятдан тўлиқ фойдаланиб, яқин орада зараркулашларни тугатиш тадбирларини қўриш керак. Акс ҳолда талай ҳосил бой берилиши мумкин.

Кучли ёмғир, дўл, сел ва қайта-қайта ишлов бериш тупроқ унумдорлигига катта зинн етказди. Ёгингарчиликлар ерининг унумдор қатламидagi керакли озуқа моддаларини ювиб кетган. Бинобарин, қатор орааларига сифатли ишлов бериш пахтакорлар олдида турган биринчи даражали вазифа ҳисобланади. Култивация маҳаллий ва минерал ўғитлар солиш билан биргаликда амалга оширилиши лозим. Жўяларга қанчалик кенг ва чуқур ишлов берилса, самарадорлиги шунчалик ортади. Эҳтиёт тутилган жойларда ғўзани култивациядан кейин енгил сугориш керак.

Шундай қилиб, тупроқнинг унумдор қатламининг тиклашга қаратилган комплекс тадбирлар ўсимлик илди тугаллаш маромида ривожланишини таъминлайди. Экинни бутун вегетация дав

майдопларда бегона ўт тез ўсётганлигини ҳам унутмасликлар, уни йўқотишга эътиборни кучайтириш зарур. Ёвойини ўтлар ғўзанинг озуқасига, намина шерики бўлиб, зараркулаш ва касалликларни тарқатишнинг ўчоқлари ҳисобланади. Ёвойини ўтга қарши курашини сира орақа сўриб бўлмайди. Уни култивациялаш, кетмон чопин билан йўқотиш керак. Ўсишдан орақда қолган кўчатларни жадал ривожлантириш учун айниқса бо юмушини сифатли бажариш мумкин.

Ҳозирги пайтада ҳосил туғишларини нобуд қилмади, тўлиқ сақлаб қолмиш ҳам эътиборда бўлиши зарур. Уларнинг тўқилишига мўлақо йўл қўйиб бўлмайди. Ҳосил тутунчалари маромида шаклланишини таъминловчи барча агротехник тадбирларни вақтида бажариш, парваришни намунали ташкил этиш лозим. Унутмаслик керакики, бир донга қўсанги йўқотиш гектар ҳисобига 3—4 центнер ҳосилни бой бериш билан баробар.

Эндики шароитда ғўзанинг интегсив технология асосида парваришда эътиборни қаратиш зарур. Сугориш тартиби ўсимликнинг ўсиши, ривожланиши ва ҳосилдорлигини бошқариб турадиган муҳим омил ҳисобланади. Ҳар бир деҳқон ўзи ишлаётган ерининг тупроқ ва илжиз шароитини яхши билади. Экинни бутун вегетация дав

масалани ҳал этишдаги баъзи жинхатларда шомша-шомша қилиб йўл қўйилмоқда. Ҳўзачилар жумҳуриятимизда яшайётган бошқа халқлар тарихи ва малакати билан яхши танишмалар.

Диндорлар ўқувчилар илмий дунёқараши шаклланишига, дин масалаларига да ўқитувчи жамоаларининг аниқ нуқтан назари йўқлигини моҳирона фойдаланмоқдалар. Қўлғина партия комитетлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети котибиятининг «Фаргона водисини вилоятларидаги диний муҳит ҳақидаги қарорини бажаришга юзани ёндошмоқдалар. Натижада мактабларда ўзлаштириш пасайиб кетди, болаларнинг бир қисми машғулотларга мунтаза қатнамапти. Ўқувчилар уйда диндан дурс бериш ҳуқуқига эга бўлмаган сохта ўқитувчилардан таълим олишмоқда. Талабалар диндорлар билан ҳамкорлик қилиб, уларга ҳамдард бўлмоқдалар, бундай фактлар, айниқса Андижон, Наманган вилоятларида тез-тез учраб турибди, Бухоро, Самар

қанд, Қашқадарь вилоятларида хотиржамлик намоён бўлмоқда.

Айни вақтда мактаб ўқувчиларининг маданий эҳтиёқлари даражаси паст: улар театрлар, музейларга кам борадилар, тасвирий санъат, мумтоз мусиқага қизиқмайди. Ҳатто жумҳурият ҳукумати қарорига қўра ойда бир марта текис спектакль кўрсатилиши назарда тутилганга қарамай, бундай томошаларга айти 20—30 нафар ўқувчи бориқда. Бадий, техникавий ижодга, ҳаваскорлик ижодининг бошқа турларига асосан бошланғич синфларнинг ўқувчилари жалб этилади. Умуман ўқувчиларнинг 12,5 фоизига фаолиятнинг шундай турлари билан қамраб олинган. Кейинги йилларда болалар орасида кенг тарқалган фестиваллар, байрамлар ўтказилмапти, лекторийлар, кўргазмалар ишламай қўйди, бошқа тадбирлар ҳам бўлмапти.

Мактаб ўқувчиларини ғоявий-маънавий жиҳатдан тарбиялашда йўл қўйилган бу камчиликлар, бошқа омил

дорлар билан ҳамкорлик қилиб, уларга ҳамдард бўлмоқдалар, бундай фактлар, айниқса Андижон, Наманган вилоятларида тез-тез учраб турибди, Бухоро, Самар

қанд, Қашқадарь вилоятларида хотиржамлик намоён бўлмоқда.

Айни вақтда мактаб ўқувчиларининг маданий эҳтиёқлари даражаси паст: улар театрлар, музейларга кам борадилар, тасвирий санъат, мумтоз мусиқага қизиқмайди. Ҳатто жумҳурият ҳукумати қарорига қўра ойда бир марта текис спектакль кўрсатилиши назарда тутилганга қарамай, бундай томошаларга айти 20—30 нафар ўқувчи бориқда. Бадий, техникавий ижодга, ҳаваскорлик ижодининг бошқа турларига асосан бошланғич синфларнинг ўқувчилари жалб этилади. Умуман ўқувчиларнинг 12,5 фоизига фаолиятнинг шундай турлари билан қамраб олинган. Кейинги йилларда болалар орасида кенг тарқалган фестиваллар, байрамлар ўтказилмапти, лекторийлар, кўргазмалар ишламай қўйди, бошқа тадбирлар ҳам бўлмапти.

Мактаб ўқувчиларини ғоявий-маънавий жиҳатдан тарбиялашда йўл қўйилган бу камчиликлар, бошқа омил

дорлар билан ҳамкорлик қилиб, уларга ҳамдард бўлмоқдалар, бундай фактлар, айниқса Андижон, Наманган вилоятларида тез-тез учраб турибди, Бухоро, Самар

қанд, Қашқадарь вилоятларида хотиржамлик намоён бўлмоқда.

Айни вақтда мактаб ўқувчиларининг маданий эҳтиёқлари даражаси паст: улар театрлар, музейларга кам борадилар, тасвирий санъат, мумтоз мусиқага қизиқмайди. Ҳатто жумҳурият ҳукумати қарорига қўра ойда бир марта текис спектакль кўрсатили

Партком котиби сўз сўрайди

ИШИМИЗГА ҚАРАБ БАҲО БЕРИШАДИ

Сўнгги икки йил ичида совхоз партия комитети соҳа жиҳатдан ўсиб, сифат жиҳатдан мустаҳкамланди. 1990 йилда 11, амалдаги йилнинг беш ойи ичида 6 киши КПСС аъзоллигига қабул қилинди. Ўзбекистон, Ўзбекистоннинг ўзига таъсирлар билан қўйиб бўлишларга ишга ўтишлар. Цех партия ташкилотлари жағварлиги ошди. Коммунистлар пиаровад натижа учун ўзларини маъсул деб билмоқдалар.

Хўжалигимиз иқтисодий жиҳатдан бақувват, кўп тармоқли. Ҳар йили давлатга 15 минг тоннадан зиёд ингичка тоғали пахта топширилмоқда. Авваллари партия комитети фаолияти етакчи тармоқда эришлаган натижаларга қараб баҳоланарди. Ҳисобот-саноот йилликларидан ахвол таҳлил этиларди. Ҳаёт бир ёқлама иш юритиб келинганини яққол кўрсатди. Ҳал қилувчи бўлган партиянинг таъсир сўйсатганининг сабаблари қўйилганлар деб ўйланарди. Биринчидан, партком котибида тўла мустақиллик берилмади. У бирон таъбирини амалга оширишда бошқарув раиси ёки совхоз директори раъйига қарабша мажбур эди. Коммунистлар етакчиси хашақ ўрмига, деҳқончилик маҳсулотларини қабул пунктларига топширишда маъсул этиб тайинланганига нима дейсиз? Шу боис у ўзининг асосий иши билан жиддий шугуллана олмади. Иккинчидан, ақсарият бошлангич таъкилотлар оммавий-сиёсий ишларга зўр бериб, иқтисодиётини унутдилар. Инсон омили ҳақида етарли қайғурилмади.

Бозор иқтисодиёти шароитида оммавий-сиёсий, партиянинг таъкилотли ишлар янги-янги талаблар асосида тўла қайта қўрилиши керак. Одамлар оқсиди бўлиш, ишчи ва хизматчилар кайфиятини билиш, уларни ўйлантираётган муаммоларини жойида ҳал этиш жуда муҳим. Мақсадга эришшида меҳнатқилли иқтисодий ҳимоялаш юзасидан белгиланган таъбирлар муҳим оқиб бўлмайпти. Партия, уруш ва меҳнат фахрийлари таъбирларидан унумли фойдаланиш. Улар маҳалларда, ёшлар ўртасида суҳбатлар уюштирилмоқда. Парда Абдулжалилов, Холиев Шукров, Абдулжабор Қурбонов, Ўрмон Эгамбердиев, Ҳасан Хайдаров, Тилков Қўлмуродов каби сўянган тоғаримиз соғлом, иқдорий муҳит яратиб ишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Тадбирларнинг шарофати туфайли совхоз партия комитети, партком аъзоларининг бўлишлари ошди. Партия йилликларини жағвар руҳда ўтказди. Етакчи раҳбар ва мутахассислар ҳисобини эшитиш одад тўсига кирган. Маъсулларни вазибаларга тасвир этилаётган бошлангич таъкилотда муҳома этилапти. Унинг ютуқ ва камчиликлари рўй-рост айтилиб, фойдали маслаҳатлар берилмоқда. Умуман ҳар бир бўғинда партиянинг таъсир сезилмоқда. КПСС аъзолари ишнинг жиддийлини қўлга олишган. Умумийдан ўзини четга олаётган, лоқайликка йўл қўётган кимсаларга нисбатан муроасиз курашяпти.

Қаерда меҳнат аҳли ҳақида алоҳида гап-гап қўрсатилса, ўша ерда кайфият ахши бўлади. Жумҳурият Президентини фармонларини бақарини юзасидан амалга оширишдаги сўй-ҳаракатлар кўтилган натижадан берапти. 1.300 оилга 248 гектар сугорилган ер ажратилди. Томорқалар фойдаланиш назоратга олинган. Ишчи ва хизматчиларга лозим бўлганда техника, ўғитдан ерданлашяпти. Яқин вақтда қўшувлар паромидор, боднинг, пиза ва бошқа неъматлар харид қилиш учун район марказига қатнайдилар. Ер, сув, техника, ишчи кучи бўла турб бозорга қўй тикиш уят. Ўтмиш сабоқларидан, фикримча кўнчилиги турри хулоса чиқарди. Бу йил 524 гектар шахсий томорқанинг 211 гектарига бўғди экилган. Ҳар бир хонадонда сабзавот, полиз маҳсулотлари, мева етиштирилмоқда. Ўзиндан чиққанга нима етсин? Қишлоқларимиз йил сайин ободонлашяпти. Янги мактаблар, болалар боғчалари, ҳаммом қурилмоқда. Йўлларга асфальт, тошшағал ётқизилляпти. Қишлоқ аҳолиси водопровод суви, табиий газдан тўла баҳраманд бўладиган қунарлар яқин. Ерданчи хўжаликка озуқа, дон сотиш йўлга қўйилди. Партия комитети муҳим таъбирларни амалга оширишда қону-қондаларга риоя қилинишга эътиборини қўйди. Нозик таъбирларни ўтказиш олдидан омма ўртасида кент тушунтириш ишлари амалга ошириляпти. Лозим бўлганда маҳалла оқсоқоллари билан кенгашяпти.

Ҳозирги кунда асосий диққат-эътибор гўза парварнишга қаратилган. Коммунистлар, ҳалқ депутатлари парварниш тез ва соз ўтказиш, гўзаларни кунда бир яшатиш учун барча имкониятларни ишга солишмоқда. Ўйланган дамларда таъбирларимиз, мураббий суви ва механизаторларнинг шахсий ибрати, омилиқлиги қўл келаяпти. Жазирама қунар бошланди. Ҳарорат 40—45 даража бўлганда далада ишлашнинг ўзи бўлмайди. Азамат деҳқонларга ҳар томонлама амалий ердан ва мадад қўрсатиш, маийш соҳани намунали йўлга қўйиш ҳар бир раҳбар учун ҳам қарз ҳам фарзидир. Тан олиш керак, хўжалигимизда йиллар мобайнида айрим камчиликларга йўл қўйилди. Хусусан, у-буни баҳона қилиб, барча бригадаларда дала ишчилари бўлишга эришилмади. Ўзбекистоннинг ўзига таъсирлар билан қўйиб бўлишларга ишга ўтишлар. Цех партия ташкилотлари жағварлиги ошди. Коммунистлар пиаровад натижа учун ўзларини маъсул деб билмоқдалар.

сан, у-буни баҳона қилиб, барча бригадаларда дала ишчилари бўлишга эришилмади. Ўзбекистоннинг ўзига таъсирлар билан қўйиб бўлишларга ишга ўтишлар. Цех партия ташкилотлари жағварлиги ошди. Коммунистлар пиаровад натижа учун ўзларини маъсул деб билмоқдалар.

11 нафар партком аъзоси бор. Улар цех партия ташкилотлари ишнинг жонлантирилмоқда. Ҳамжиҳатлиги, уюшқонлиги, ҳар қандай қийинчиликни енгиш имконини бермоқда. Ишчи кучидан оқилона фойдаланишга эришилляпти. Пиллакорларимизга тўла имконият яратди. Натижада режа ортиги билан бақарилди. Пахтакорларимиз барча майдонларда тўлиқ гектарлар ҳосил қилдилар. Ўғзалар яқин ривожланыляпти. Мусобақа пешқадамлик моҳиди ва маънавий жиҳатдан рағбатлантирилмоқда. Тўла маъракаларини ўтказишга ҳам партком аъзолари бош-қош. Компенсация пули мунтазам берилляпти.

Бозор иқтисодиёти шароитида мажбур имкониятлардан унумли фойдаланиш, тежамкорлиқни қўйиштириш, сўми сўмга уриштириш фаолият мезони бўлиши керак. Бошлангич партия ташкилотлари кадрларини тайинлаш, тарбиялаш, уларни жой-жойига қўйиш, иқдор интизомини мустаҳкамлаш, пиаровад натижа учун ялли сафарбарлиқни таъминлашга эришилляпти даркор. Сурхондарё вилояти партия комитетининг аъзоси сифатида пленумларда сўзга чиқиб, юқоридар каби тақлиф-мулоҳазаларни ўртага ташлаш.

Яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюро мажлисида «Бозор муносабатларига ўтишга доир таъбирларни амалга ошириш учун раҳбар коммунистлар маъсулларини ошириш юзасидан Сурхондарё вилоят партия комитетининг иш тўғрисида»ги масала муҳома қилинди. Хусусан, бошқа камчиликлар қатори партия комитетлари хўжалик юртишнинг илгор шаққларини жорий этиш, ишбилармонлик фаолиятини ривожлантириш, фермер хўжалиқларини барпо этиш, хусусийлаштириш масалаларига етарли даражада эътибор бермаётганликлари танқид қилинди. Камчиликларнинг асосий сабаби кадрларга нисбатан талабчанликнинг пасайганилиги, раҳбар ҳодимларнинг ишлар аҳволи ва унинг ривожланиш истиқболларини учун шахсий маъсулларни сўйсатганилиги, эътибори қўрсатиб ўтилади. Бу танқид биз учун ҳам тааллуфли. Ҳозирги кунда хўжалигимиз коммунистлар, барча меҳнатқиллар ўз фаолиятларини қайта қўриб қўймоқдалар. Партия комитети раҳбар ва мутахассисларга нисбатан талабчанликни қўйиштириди.

Ошқоралик, демократияни суниет-мол қилиш бизга қимматга тушди. Фикрини мисол билан тушунтиришмоқчиман. Баъзан кишилар қишлоқ оқсоқоллари хўжалик раҳбарларини исканжага олиб, бизга фалончини бошлиқ этиб тайинлайсан, дея туриб олишди. Яширишнинг ҳожасти йўқ. Бошқарув раиси ёки совхоз директори баъзи ўринларда келишувчанлиги йўлини тутишга мажбур бўлди. Оқибат натижада лаёқатсиз кишилар ҳам бўлим, бригада бошлиқлари, ҳатто хўжалик раҳбари этиб сайландилар. Ўша несларда бошлангич таъкилотлар обрўси пасайди. Коммунистлар айрим ўринларда иш тизгинини бериб қўйдилар. Ҳаётнинг ўзи энг яқин муаллим. Ҳозирга келиб партиянинг обрўси ошиб бораётганлиги, одамлар куруқ гап билан қорин тўйгазиш мумкин эмаслигини англаб етишгани кувончли ҳол.

Бўлим бошқарувчилари фаолиятини бир-бир назардан ўтказди. 9-бўлим сарқон Рўзхон Суҳанова сўнгги вақтларда таъбирбасилиқ қилиб, қийналиб қолаётганлигини очиб-ойдин айтиди. Ўрнига таъбирли мутахассис, таъбиркор коммунист Абдураим Турдиев тайинланди. У таъбиркор деҳқон, одамлар қалбига йўл толади. Бу йил 246 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 34 центнердан ингичка тоғали пахта етиштирилган аҳд қилган. Дала ишларининг бориши иш ваъдага яраша кетаётганлигини кўрсата-пти. 9-бўлим 1.140 килограмм пилла топшириб, дастлабки муваффақиятга эришди. Абдураим Турдиев ва бошқа фаоллар жонбозлиги туфайли водопровод қувурлари ўтказилляпти. Томорқаларда сабзавот маҳсулотларидан яқин ҳосил етиштириляпти.

Шу ўринда баъзи фикр-мулоҳазаларимни айтиб ўтмоқчиман. Ўзбекистон Коммунистик партияси Уставига бошлангич партия ташкилотлари фаолияти айрим ўринларда муайян даражада чекланган. Масалан, ёш коммунистлар учун синов муддати йўқ қилинганилиги менимча мақсадга мувофиқ эмас.

Бошлангич таъкилот — партиянинг асоси. Унинг жағварлигини таъминлаш муҳим турб биро соҳада муваффақиятга эришиб бўлмайди. Ҳаёт бу фикрнинг қанчалик тўғрилигини қайта-қайта тасдиқляпти.

Ҳ. ЖУМАЕВ,
Ленин йўли районидан Ленин номи
давлат хўжалиги партия комитети
котиби, Сурхондарё вилоят партия
комитетининг аъзоси.

Тадбиркорлик билан иш юритиш, иқти имкониятлардан оқилона фойдаланиш бозор иқтисоди шароитида ҳал қилувчи аҳамият касб этади. Шофиркон гилам тўқиш фабрикасида бу масалалар диққат марказида тутилаётганлиги туфайли юқори самарадорликка эришилмоқда. Биринчи чоракда белгиланган режалар ортиги билан урдаланди. Аҳил жамоа ютуқларини мустаҳкамлаш йўлида астойдил меҳнат қилмоқда. Корхона ўз фаолият доирасини кенгайтиряпти. Эндиликда бу ерда сернақш гиламлар билан бир қаторда бошқа хил халқ истеъмолчи буюмлари ҳам ишлаб чиқариляпти. Айниқса, болалар кийимларига талаб катта. Уларнинг сифати ва пишиқлиги кўп жиҳатдан тикувчига боғлиқ. Шу боисдан корхона чевари Мўмин Нурмуродова (суратда) ўз ишига ҳамина маъсуллар билан ёндашади.

К. КАРИМОВ олган сурат.

Қасбим тақозосига қўра пахта даладарига қўп бўламан. Ҳар гал дардди ҳиссиётлар оғушида қайтаман. Заҳматкам дугонларим — гули унққан дуррани пешона аралаш танғиб, қўрайган юзларидан тер қўйилиб ишлаётган, дағаллашган қўларига зил-замбил кетмон тутган қизу жувоиларни қўрадан юрагини бир армон ўртади: «Қачон уларнинг оғир меҳнатдан халос қилинмас? Наҳот йўли қайда?»

Янги давр шарофати билан қўпгина муаммолар ўз ечимини топапти. Олтинқўл районидаги Қўйбичев номи жамоа хўжалигида бўлганда бунга яна бир қарра ишқор ҳосил қилди. Яқинда йилда цех базасида «Сардор» корхонаси ташкил қилинди. «Тикув ва тўқув дастгоҳларини бошқарётган қирқ аёл кечагина далада кетмон чопиб юрган эди, — дейди қармоқчи Нозимиддин Ўқтамов, — Бутун эса бежирим ҳалат қилиб, акабтовур мато — симли ахил тўқишяпти. Естиқ ва қўра янқилар, болалар ҳамда катталар учун турфа кийим-кечаклар тикишяпти. Сифати, пишиқлиги жиҳатидан катта қордонларидан кам эмас».

Дарҳақиқат, шундай. Қарқон ҳаракатланаётган раҳбарларга қарайман. Силлиқ, оппоқ, Юзларга ранг қира бошлабди. Ниғоҳлар ўтди.



БУЛОҚ КЎЗ ОЧДИ

Демак, аёл ўз ишиндан мамнун, кўнгли тўқ. Унинг ла-тофати ва назокати ҳаётга фазл бағишляпти.

Ҳозирги кунда даладаги оғир меҳнат асосан хотин-қизлар зиммасида. Моддий манфаатдорлик ҳақида гапирмасам ҳам бўлади. 50—60 сўм маош билан бозор иқтисодиёти шароитида тирикчилик қилиш осонми? Аксарият оналар амаллаб кун ўтказишга мажбур. Ўзаро суҳбатда аён бўлдики, ша-ҳарга туташ мазкур хўжа-лик кейинги йилларда иқтисодий жиҳатдан «ўтириб» қолган. Давлатдан олинган қарз икки миллион сўмга етди. Иқтисодий танглин-дан қўйилиш йўллари излан-моқда. Оилавий пудрат деҳқончилига қўқур сўнгитиб борапти. Янги усулнинг дастлабки самаралари қўн-донлиб. Оз куч билан қўп маҳсулот ишлаб чиқарила-пти. Бу айни мудио. Бир-оқ иккинчи муаммо пайдо бўлди: нисизлар сони қўп-айди. Нима қилиш керак? Ана шунда таъбиркорлик қўл келди. Ўқин имконият-ларини қидириб топиш эвази-га қўшимча даромад олина-пти. Тикув ва тўқув цех-лари, дурадгорлик, мебел-созлик устоналарида эр-

та-ўз кеч меҳнат қўшқини. Лола Мамадалиева, Муқад-дас Деҳқонов, Барқиний Ўаббиров, Ҳимоят Ибро-ҳимова каби чеварлар бел-гиланган топшириқни 2—3 ҳиссадан адо этишяпти.

— Бундан ҳам яхшироқ ишланмисиз мумкин, — тор-тинбигина гап бошлади аёл-лардан бири. — Фанат... бора ҳизмати ёмон. Жой йўқ. Болаларимиздан қўп-лимиз тинчимапти.

Сал наридаги дастгоҳ ёни-да зериккандан нима қила-рини билмай, аянинг сўм-касини титқиллаб ўтирган боланайга қўлим тушди. Корхона ҳовлисида ҳам ик-тика қизалоқ юрагини қўрган эдим. Демак, эъти-розлар бекиз эмас. Зарур шароит бўлмаган жойда қў-лашган мақсадга эришиш мақош. Бунини исботлашга ҳожаат бўлмасе керак.

— Тўғри, — тасдиқлади цех бошлиғи Н. Ўқтамов, — Боласидан қўнгли тинчма-ган онанинг ишида барака бўлмайди. Район халқ таъ-лими бўлимига бориб, шу масалани қатъий қўймоқчи-ман.

Нозимиддин Ўқтамовнинг касби инженер. Фикрлари тиник, изланувчан бу одам билан суҳбатлашарманан.

БЕЖИРИМ ЛИБОСЛАР

Олтириқ райониди «Шаҳзода» фабрикасида ки-риб келганимизда меҳнат беллашуви аянига чиққан эди. Бир хил кийимдаги ча-қон қизлар камалакранг ип-лардан бежирим либослар тўқишмоқда. Дастгоҳлар-нинг гувилаш би ҳақида тинмайди. Маълум бўлиш-ча, корхона 426 нафар хо-тин-қизларни ўз бағрига ол-ган. Улар қўлида жило то-ган жемперлар, болалар ки-йимларига талаб катта. Япо-ниядан сотиб олинган тў-қув машиналари жамоа аъзо-ларининг оғирини енгли қи-ляпти.

Корхона директори Ра-ҳимжон Иброҳимов биз би-лан суҳбатда қўйилганларни таъкидлади:

— Жамоамиз фаолият бошлаганига ҳал қўп бўл-ган йўқ. Дастлаб маъна-лар учун чет элдан иш со-тиб оломай анча қийнал-дик. Иқти имкониятларини излашга тўғри келди. Нати-жада ўз-ўзимизни ип билан таъминлашга эришдик. Қў-риб турганимиздек, хотин-қизларимиз чет эл дастгоҳ-ларини бемалол бошқариб, сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришмоқда. Жорий йил-нинг дастлабки беш ойи ре-жаси ортиги билан бақарил-ди. Эришлаган натижа-лар корхонанинг келажаги порлоқлигидан далолат бе-риб турибди.

Т. АҲМАДЖОНОВ.

— Низомиддин ақанинг қизқ фезли бор. Ҳар кел-ганимизда бир янглик топиб қўлади. Бу сафар ҳам «қу-руқ» бўлмасангиз керак?

— Бўлмасам-чи. Кеч соат тўртда Олмаотага учаман. Гаплашиб қўйдим: 50 бош қорамол, 100 бош зотдор қўй сотиб оломқиман. Ҳов, қайси кўнги жойини фермер хўжалигимиз учун берасиз. Усталиримиз эртадан мол-хона қуришни бошлашди.

— Ана, айтмадимми! Ха-зинасига пул тушса бас, тинчини йўқотади. Гўшт, сут сероб бўладими, ахир?

— Менинг ҳам ниятим шу-да.

— Унда розиман.

Бу суҳбатни тинглаб ту-риб, ўзимча ўйладим: эгу-ри таъминлар билан яшаш қан-дай яхши! Интиланга толе-ер. Фидокорона меҳнат, аҳиллик ўз самарасини бе-рапти. Корхонада энг кам маош 160 сўм, қўпи 500—600 сўм. Агар белгиланган режалар амалга ошиб, фер-мер хўжалиги ва замонавий ошхона ташкил этилса, яна 120 киши иш билан таъмин-ланади. Ҳунармандлар са-ғига қўшилди. «Сардор»

корхонасида меҳнат қилиш истатганда юрганлар қўп. Зо-тан, булоқ қўзи энди очил-ди.

З. РЎЗИЕВА,
журналист.

КАМАЛАК ЖИЛОСИ

Бозор иқтисодиёти халқ ҳаётининг барча қатламлари-ни забт этиляпти. Бу жараён ўз навбатида янги ва ўткир муаммоларни келтириб чиқа-рапти. Уларни ишчилар ва таъбиркорлик орқалигина ҳал этиш мумкин. Иштинко-районда шундай йўл тути-лаётганлиги яқин самара берапти.

Ўтган йил бошларида район Кенгаши қошда мах-сус комиссия тузилди, асо-сий эътибор аҳолининг иқ-тимий ҳимояланганини таъ-минлашга қаратилди. Маъ-лум бўлишча, районда 10 мингга яқин ишсиз бор экан. Бу ҳақиқат эмас. Иқти имкониятлардан келиб чиқ-қан ҳолда қатор таъбирлар белгиланган, маҳаллий сано-ат шохобчаларини кенгай-тиришга қарор қилинди. Са-марқанддаги «8 Март» ти-кувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси филиалининг очилиши ана шу йўлдаги дастлабки қадамдир. Фрузе номи жамоа хўжалиги бош-қаруви Қайчилик қишлоғида-ги икки қаватли маъмурий биносини янги корхонага бўшатиб берди. Ҳозирги кун-да у 350 хотин-қизни ўз бағрига олган.

Яқинда ана шу аҳил жа-моа хузурида бўлди. Фаб-рика директори, ўз соҳаси-нинг ёш ва қобилиятли му-тахассиси Тоҳиржон Аббо-сов бизни цехлардаги меҳ-нат жараёни билан таниш-тирди. Бу ерда иш икки сменада — конвейер усули-да ташкил этилган. Тикув машиналари гувилашди, че-вар қизларнинг қўли-қўлига тегапти. Уларнинг ҳамма-си бир хил либосда, қўриб қўнғичи қўнғинади. Цехлар тоза, ораста.

Мана, биз болалар ёмғир-

қўни (плашнинг) қўдан қараётган 6-бригада иш-чилари хузурида. Бош мухандис Самариддин Шаро-пов смена устаси Сора Шир-иновани таништираркан, қўлиб: «Ўзи йш 28 кизга бош», дея таърифлади. Со-рахон қўлидаги тайёр либос-ни қўдан кечирдик. Бежи-рим, чиройли. Баҳоси ҳам унча қиммат эмас. Икки сменада 280—300 та ана шундай плашч тикилаётгани-дан хабардор бўлдик. Ви-ринчи бригадда ҳам иш қизгин. Тайёр маҳсулотлар сотувга жўнатиш учун пеш-ма-пеш ҳўзирлаб қўйиляпти. Бу ерда бир сменада 140—150 та куртка қўдан чиқарилади. Иш суърати, буюм сифатига барча даҳл-дор.

Фабрикада ўз касбининг усталари қўп. Мухтасар бир мақолада уларнинг ҳамма-сини номна-ном санаб им-конияти йўқ. Ҳамида Раҳмо-нова, Моҳира Очилова, Му-зиффер Халилова, Назокат Шайрибоева, Лола ва Саодат Эшмаматова, Раҳи-ма Хуррамова, Гулчехра Бердалиева, Садаф Қўриева ва қайи йилорлар меҳнатда шахсий намуна кўрсатиб, жамоа эришлаган ютуқлар-га муносиб ҳисса қўйяпти-лар. Ойлик маош 180—200 сўм атрофида. Бу ҳозирги бозор иқтисодиёти шаро-итида оз, албатта. Моддий манфаатдорлигини ошириш учун янги манбалар излаб топилляпти. Шу йил апрель ойидан бошлаб ҳар бир хо-димнинг тушуги учун кор-хона ҳисобидан қўнғина бир сўмдан пул ажратилляпти.

— Биз асосан болалар ва катта ёшдаги кишилар учун устки кийим-кечаклар иш-лаб чиқарамиз, — дейди

Т. Аббосов. — Бир ойлик маҳсулот миқдори 600—700 минг сўми ташкил этиляпти. Бу биз учун марра эмас. Фаолиятимиз доирасини яна-да кенгайтирямиз.

Кичик корхонанинг ўзига хос муаммолари ҳам ма-жбур. Бу кўпроқ хом ашё масаласи билан боғлиқ. Таъ-минотдаги узилдишлар ишга панг берапти. Иқтисодий таъкилот қўнғина хозирги мураккаб шароитда маҳсулот турларини қўнғияпти, ти-кувчиларга қўлай шарт-ша-роит яратиб, уларнинг ҳаё-тий эҳтиёжларини қонди-риш биринчи даражали ва-зифа бўлиши лозим.

Иштихонлиқдан шу йил баҳоридан яна бир хайли ишга қўл урдилар: район марказида янги цех барпо этилди. Бу ерда хозир уч-тўрт қилдаги камалакранг зар атлас тўқилмоқда. На-манганда малака ошириб қайтган 30 нафар қизлар-нинг гайрати баланд. Улар унум билан ишлаб, қўнғина 8—10 метрдан маҳсулот тайёрлашяпти. Бу ўринда Феруза Бозорова, Муҳаббат Йўлдошева, Муқаддас Тур-диева, Нигора Баротова ка-би тўқувчиларнинг номини тилга олиб ўтиш лозим.

— Цехни кенгайтириш, унинг истиқболига оидин йўл очиб галдан вазиба-мизлар, — дейди жамоа етакчиси Шоҳрул Худойбе-диев. — Яқинда ўзимизда тайёрланган атласнинг бир туркуми район пиллакорлари қўрултойида сотувга чиқа-рилди. Унинг намалак жи-лоси қўзларни қўнғитирса, шу — биз учун бахт.

А. ТУРДИЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати»
муҳбири.



Аҳолини иш билан таъмин этишда кичик корхоналар-нинг аҳамияти беқиссир. Наманган вилояти Норин райониди Илчиқ номи колхозда очилган пайпоқ де-хи 50 кишини ишга қан-дагача таъминлашга 85 минг сўм фойда келтиря-пти. Цех учун зарур ускуна-лар Тула вилоятдан келти-рилди. Бир гуруҳ ёшлар ў-ерда ўқиб, малака ошириб қайтилар. Кичик корхона ҳозирги кунда Ҳаққуллоб тикув фабрикаси таркибига қиради. Хом ашё Наманган

инакчилик бирлашмасидан келтирилмоқда. Биринчи қаватда колхоз жағвар-масига 30 минг сўм қўшим-ча фойда тушди. Бу йил кичик корхонадан жами 100 минг сўм даромад олиш кўзга тутилмоқда. — СУРАТДА: цехнинг иш-лаб чиқариш жараёнларидан бири. Бу ерда йилга 850 минг жуфт эркаклар пайпоғи тайёрлаб чиқарилади.

А. КОВТУН
олган сурат.
(ЎЗТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ КЕНГАШИ КОМИТЕТИДА

6 июнь кунин Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши режа, бюджет ва молия масалалари комитетининг мажлиси бўлди.

Мажлисида Ўзбекистон ССРнинг «Давлат солиқ идоралари тўғрисида» низом лойиҳаси, Ўзбекистон ССРнинг «Маъмурий ҳуқуқбу-зарлик тўғрисидаги кодек-

сига ҳамда Ўзбекистон ССР-нинг «Жинойт-процессуал кодексига ўзгаришлар ва қўшимчалар киритиш ҳақи-даги қонуни лойиҳаси, шунингдек Ўзбекистон ССРда «Аҳолини иш билан таъ-минлаш» қонуни лойиҳаси муҳома қилинди.

(ЎЗТАГ).

ДЕҲҚОНЧИЛИК-САНОАТ ЯНГИЛИКЛАРИ

Фориш район Советининг таъаббус билан бу ерда шахсий мол-қўллар рўйхати олина бошланди. Бунда жой-ларда томора участкалари

учун ажратилган ердан қан-дай фойдаланилаётганлиги аниқланди. Баъзи участ-калар бўш ётганлиги, баъзи-лар мол боқилиш истамаёт-

ганлиги маълум бўлиб қол-ди. Район Совети бундан ётган ерларни ўзлаштиришда, мол сотиб олиш учун қарз бе-ришда қўмақлашини ўз зиммасига олди. Бунда рай-он давлат хўжалиқлари да-ғал хашак, матлубот жа-мияти эса омихта ем акра-тиб ёрдан беради.

Бу дастури амалга ошир-ган қандай натижаларга эри-шиш кўтиляпти? Тасаввур қилингин, маҳаллада 50 оила

истиқомат қилади. Ҳар бир оила бурдоқига биттадан новос боқди. Ҳар ҳафтада бир марта етарлича семир-ган новослардан бири сўйи-лади, гўшт эса қатъий нарх-ларда ёки бепул тақсимла-нади. Новос эгаси ўз маҳ-сулотини қўшчиларга тақ-лаб бергач, бурдоқига боқиб учун янги новос олади.

Ҳар ҳафтада эса қўшчилари етиштирган гўштдан ўз улу-шини олаверади. Шундан қолмади — Сирдарёда бир

<

(TACC).



БИР ПИЁЛА ЧОЙ БАҲОРИ

Дам олиш саҳифаси

Халқ ананалари ДҮМБИРА СЕҲРИ

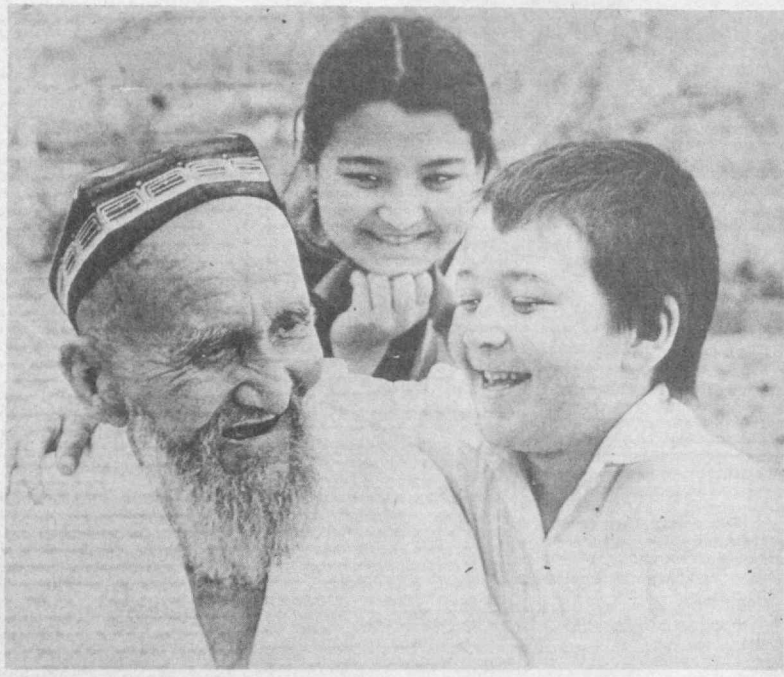
Яккабоғда думбира чер-
тнб, дoston ёки терма куй-
лайдиган бахшларнинг бор-
лиги шу пайтгача ҳеч ким-
нинг ҳаёлига келмаган эди.
Негак, уларга эътибор бер-
рилмасди. Истеъдодли ёш
санъаткор, «Ирригатор»
маданият уйининг бадий
раҳбари Саъдулла Шоймар-
донов яқинда эзгу ишга қўл
урди. У халқ ижодиёти III
Бутунитифонг фестивали
доирасида бахшларнинг кў-
рик беллашуви ўтказишни
таълиф қилди. Район мао-
нарий бўлими ва комиссия
қўмитаси ҳамкорлигида бу
тадбир амалга оширилди.

Думбира оҳанслари оро-
нижон. Мен кўриб-белла-
шув қолди. Қалинин номи
жамоа ҳўжалигининг Эсат
қиллоғида истиқомат қилу-
чи, чорвадор Хушвақт бах-
ши Отақул ўғлининг думби-
рада чертаган куйларини тинг-
ларканман, кўз ўнгимда гўл-
зал манзара — Яккабоғ
табиати, унинг яшилликка
бурканган даладари, кўкка
туташ шуворқор тоғлари,
танги ва меҳнаткаш халқ
намоён бўлганда. Бахши би-
сотидан урни олган «Ғариб
чертиш», «Шоир куйи»,
«Туя чўкириш» деб ном-
ланган куйлар тингловчига
заъқ-шаъқ бағишлайди.

Хушвақт бахши умрини
чўпонлик билан ўтказган
фидойи инсонлардан. 1945
йили у қўлга чўпонлик таъ-
ғини олган. 1989 йилда
қўлларини бошқа давлат хў-
жалигига тошириб юбор-
гач, у Қандақор Тоғев му-
дирлик қилаётган сутчилик
фермада молбоқар бўлиб
ишлаётган. Турмуш ўртоғи
Тамара одам ҳам чорвадор-
лик касбини улутлаётганлар-
дан. Онда у бир фарзанд
воғта етмоқда.

— Шу думбира юз ёшдан
ошди, — дейди Хушвақт
бахши. — Фармон, юзбоша
исми бобомиздан мерос.
Умрим тоғу тоғида қўй ор-
тидан юриб ўтди. Ана шун-
дай пайтларда думбира ме-
нинг дардишимга айлан-
ди. Фарзандларимдан иккитаси
дўббарага ишқибоз. Зулфи-
қор ўғлим бийондай куйлай-
ди. Йўлдошдай ҳам ўрава-
япти. Думбирани сайраб тур-
са бўлгани...

Беллашувда районда ўла-
б бахшлар бўлса ҳамки
фақат тўрт киши қатнашди,
холоки. Уларнинг энг ёш
элидан олган эди. Демак,
бахшчилик сирларини
ёшларга ўргатиш эътибордан
чегра қилинган. Ўйлаш-
ки, маданият жонкуярлари
бунга эътибор берсалар нур
устига аъло нур бўларди.
С. ИКРОМОВ.



Ҳайвонларнинг инсонга
беиннат хизмат қилиши
тўғрисида мисоллар кўп: ит
уйни қўриқлайди, от юк та-
шийди, мушук дон-дун ва
бошқа маҳсулотларни сич-
қондан сақлайди.

Яна мисол керакми? Бун-
га яна уч-тўртта далил-ис-
бот келтирасизда. «Ҳайвон-
лар насб-қори» деган мавзу-
га нуқта қўйишга мажбур
бўласиз, дерсиз. Йўқ! Жони-
ворлар ўлаштириб олган
касб-корлар бу билан че-
раланмайди. Уларнинг «фа-
лият» биз тасаввур қилган
даражадан кенгдир.

Энди гапдан мисолга
ўтайлик. АҚШнинг баъзи
дегиз курортларида алоҳи-
да табиғатлиқдан ўтган
дельфинлар ўзига хос кў-
риқчилар вазифасини ўташ-
ди. Улар денгизларнинг со-
ҳили бўйи минтақаларини а-
йланиб юриб, акулаларни чў-
милиш жойларига яқин йўл-
лашмайди. Баъзан дель-
финларга акулаларни тўзоқ-
қа тушириш йўллари ўрга-
тилган, денгиз йиртқи-
лари ундан қочиб кета ол-
майди.

Мутахассислар АҚШнинг
шарқий денгиз соҳилларида
кеңг тарқалган балиқ-бака-
дан қўриқчи ит сифатида
фойдаланишмоқдалар. Гап
шунданки, моллюскалардан
тайёрланган салат шарқий
штатларда энг оммавий
таомлардан бири бўлиб қол-
ди. Бу жониворлар махсус
идишларда кўпайтирилиб,
сўнгра денгиз остига, усти
ёпиқ турлар ичига қўйиб

қўйиб қўриқчилик қўриқ-
лаш фақат итларгагина хос эмас.
Бу борада отлар улардан
қолдишмайди. Улар ярадор
жангчиларни бўрилар ва бо-
шқа йиртқи ҳайвонлар-
дан озоқ вақт ҳимоя қил-
ган, уфқдан тўсган ҳоллар
кўп бўлган. Ярадорга ёр-
дам етиб келмаган дамларда
отлар яқиндаги ҳарбий қис-
мларга боришган. Улар одам-
ларга қўриқчи берганлари-
дан сўнг дарҳол эига, яра-
дор жангчи эига қайтиш-
ган.

Ҳиндистоннинг Танжур
шаҳридаги ибодатхона хў-
жалиги яқинда ўзига хос
қўриқчини ёллади. Бу ерда
жойлашган муқаддас
мурдаларни муҳофаза қи-
лиш ва эврилишларнинг қи-
ямларини текширишда мах-
сус ўргатилган филдан фой-
далана бошладилар.

Қойотларнинг қўй ва э-
чиларга тез-тез ҳужум қи-
лишидан ташвишга тушган
Техас фермерлари уларга
қарши курашда эшаклардан
фойдаланишмоқдалар. Бу ҳай-
вонлар итлар каби алоҳида
қаровни талаб қилмайди.
Қўй-эчилар билан бирга
ўтлашди. Қойотлар ҳужум
қилган дамларда эса улар-
нинг додони беришди.

Аммо қўриқчи сифатида ур-
ғочи эшаклардан фойдала-
нади. Негак, каттайганлари бола-
лар учун хавфли бўлиб қо-
лишди.

Ҳозир Оврупода чинқироқ
илонлар нийоятда машхўр.
Улар ўғриллар кириш эҳти-
моли бўлган уйларга, савдо
дўконларининг намуналари
қўйилганда жойларига,
омборларга қўйиб юбори-
лади.

Аргентинанинг айрим рай-
онларида унча катта бўлма-
ган, аммо тумшуги нийоят-
да ўткир теро-теро деб
аталган қўшқадан қўриқчи
сифатида фойдаланишмоқда.
У одам уйи яқинига уй қў-
йишга ўргатилган. Натанжа-
да бу ерга қўнқиб, тева-
рак-атрофни музатди. Эга-
сини яқин таниб олади. Бе-
гона одам пайдо бўлиши бил-
ан қаттиқ қичқириб, теро-
теро деган товуш чиқаради.
Устига-устак у ёти киши
магунча унинг боши устида
айланиб, таҳдид қилади.

Намуний Америка фер-
мерлари турнасимонлар ои-
ласига мансуб ағами деган
қўшқин иштиёқ билан сақла-
моқдалар. Улар ҳовлида қу-
затувчи ва қўриқчи вазифа-
сини бажарашди. Хўро
ёки бошқа парраналар тар-
тиби бузса, борми, дарҳол
уларни ҳайдаб юборди. Бу
қўшқин эгаси чакирса, ит каби
унинг эига чопиб боради.

Қисқаси, ҳайвонот олами
ғаройиб ажойиб ҳодисалар-
га бойдир. Биз унинг ва-
қилари билан муносабатни
яхшилашимиз, уларни му-
ҳофаза қилишимиз лозим.

Ғ. ОБИДОВ.

БИР АСРЛИК САРДОБА

Сардоба бино ичидagi қу-
дқир. У одатда чўлар-
даги йўл бўйларига бар-
по қилинади. Шу боис
қадим замонларда сайёҳлар,
йўловчилар, карвонларга ас-
қотган.

Воҳа тарихи сув учун ку-
раш билан узвий боғлиқ.
Халқимиз ажойиб иншоот-
лар қурган.

Жазирама Қарши чўлида
жойлашган қишлоқларнинг
бир қанчасида сардобалар
ҳали ҳам ўтмиш асрлар ёд-
горлиги сифатида сақлан-
моқда. Кексаларнинг айтиш-
ларича, воҳанинг Ульянов
туманидаги Қамашни қишло-
ғи узоқ тарихга эга. Қамаш-
лиқларнинг келиб чиқи-
ши, асрий урф-одатлари ва
удумлари ўзига хос бўлиб,
чўкур этнографик илмий
тадқиқ этниши талаб қила-
ди.

Сувга тақчиллик туфай-
ли қамашлик кексалар бош-
чилигида Букоро амирлиги
ва Қарши кекчилигининг ико-
зати билан Қашқадардан
сув келтирилган. Лекин ёз
ва куз ойлариди сувга муҳ-
тожлик ҳамон сезилмаган.
Оқсўқларнинг айтишларича,
Афғонистон, Ҳиндис-
тон, Хитой каби давлатлар-
дан Бухоро, Хоразм, Рос-
сияга ўтадиган карвонлар
Қамашда дам олиб, сув
ғамлашган. Бу муаммо қиш-
лоқ кексаларини ўйланти-
риб қўйган. Улардан бири
қамашлик оқсўқол Эшқул-

ҳожини эди. У Бухоро амри-
дан ўз маблагини ҳисобига
қишлоқда сардоба қуришга
рухсат сўраган. Самарқанд-
дан моҳир усталар қақир-
либ, 1891 йилда қишлоқ
яқинидаги Қоровултепада
сардоба барпо этишга кири-
шди. У икки йил мобай-
нида қуриб битказилди.

Сардоба ёғочси, фақат
пишиқ гишт ва ганчдан тик-
ланди. Қўриқини думалоқ,
асоси доира шаклида, усти
гумбаасимон, сув хонаси
олти-етти газ чўқурлиқда.
Иншоотнинг икки томонида-
ғи махсус сопол қуварлар
тозаллаб турилган. Сардоба
йилга икки марта — баҳор
ва қишда сувга тўлганган.
Шундай қилиб, бутун Қамаш-
ли қишлоғи аҳолиси шу ин-
шоот туфайли ичимлик суви
билан таъминланган.

Сардобадан сув олишнинг
ҳам ўзига хос қондалари
бўлган. Челақ арқонга боғ-
лаб қўйилган. Сув олгани
келганлар ун фақат ўша
челақ билан олишган. Сар-
доба атрофида сув тўкиб,
лоя қилиш ва ифлосланти-
риш қатъий тақиқланган.
Шу боис тевакар-атроф ва
сув ҳар доим покиза сақ-
ланган.

1903 йилда сардоба би-
ринчи марта Эшқулқожнинг
ўғиллари томонидан туза-
тилган. Эскирган, кўчган
ерлари қайта тикланган ва
яхшилаб тозаланган.

Сардоба ота-боболари-
нинг сув учун кураши
ва ўтмиш ҳаётдан тўғуз
сифатида ҳам ардоққа ар-
зийди. Бунини ҳисобга олган
Қамашли қишлоғининг аҳо-
лиси 1958 йилда иншоотни
яна бир марта яхшилаб таъ-
мирлади. Аммо кейинчалик
этиборсизлик туфайли ёни-
даги ҳовуз қўмилди. Тутлар
кесилиб, сув шохобчалари
бузилди.

Сардобанинг хароб аҳво-
ли ҳақида газета саҳифала-
рида ёзилмоқда. Лекин ма-
ҳаллий раҳбарлар сардоба
тадири ҳақида қайғурма-
ётирлар.

1989 йилда «III Интерна-
ционал» давлат ҳўжалиги
раҳбарлари сардоба атрофи-
ни ўраб қўйишди, холос.
Иншоот ичидagi оқова сув
ҳалигача тозаланган йўқ.
Давлат ҳўжалиги ва Қамаш-
ли қишлоқ Шўроси раҳбар-
лари эътибор беришса,
сардоба оқова бўлса, бу та-
рихий ноёб иншоотдан одам-
лар баҳра олур эдилар.

Қамашликлар халқ учун
жон қўйишди, сардоба қур-
дирган, элини обихаётдан баҳ-
раманд қилишга бош-қош
бўлган Эшқулқожнинг хо-
тирасини абадийлаштириш
тўғрисида ўйлаб кўрсалар,
бу ерга унинг номини берса-
лар, хайрли иш бўларди.

О. БҲРИЕВ,
тарих фанлари номзоди,
доцент.

Дер болалар: — Бобожон,
Бунча ҳам қизик эртал!

Бобо дер: — Фарзандларим,
Ширинси ўрик-жаддан...

Н. РАҲМОНОВ сурат-лаҳзаси.



ҒАРОЙИБ ВА СОДИҚ ҚҲРИҚЧИЛАР

қўриқчилик қўриқ-
лаш фақат итларгагина хос эмас.
Бу борада отлар улардан
қолдишмайди. Улар ярадор
жангчиларни бўрилар ва бо-
шқа йиртқи ҳайвонлар-
дан озоқ вақт ҳимоя қил-
ган, уфқдан тўсган ҳоллар
кўп бўлган. Ярадорга ёр-
дам етиб келмаган дамларда
отлар яқиндаги ҳарбий қис-
мларга боришган. Улар одам-
ларга қўриқчи берганлари-
дан сўнг дарҳол эига, яра-
дор жангчи эига қайтиш-
ган.

Ҳиндистоннинг Танжур
шаҳридаги ибодатхона хў-
жалиги яқинда ўзига хос
қўриқчини ёллади. Бу ерда
жойлашган муқаддас
мурдаларни муҳофаза қи-
лиш ва эврилишларнинг қи-
ямларини текширишда мах-
сус ўргатилган филдан фой-
далана бошладилар.

Қойотларнинг қўй ва э-
чиларга тез-тез ҳужум қи-
лишидан ташвишга тушган
Техас фермерлари уларга
қарши курашда эшаклардан
фойдаланишмоқдалар. Бу ҳай-
вонлар итлар каби алоҳида
қаровни талаб қилмайди.
Қўй-эчилар билан бирга
ўтлашди. Қойотлар ҳужум
қилган дамларда эса улар-
нинг додони беришди.

Аммо қўриқчи сифатида ур-
ғочи эшаклардан фойдала-
нади. Негак, каттайганлари бола-
лар учун хавфли бўлиб қо-
лишди.

Ҳозир Оврупода чинқироқ
илонлар нийоятда машхўр.
Улар ўғриллар кириш эҳти-
моли бўлган уйларга, савдо
дўконларининг намуналари
қўйилганда жойларига,
омборларга қўйиб юбори-
лади.

Аргентинанинг айрим рай-
онларида унча катта бўлма-
ган, аммо тумшуги нийоят-
да ўткир теро-теро деб
аталган қўшқадан қўриқчи
сифатида фойдаланишмоқда.
У одам уйи яқинига уй қў-
йишга ўргатилган. Натанжа-
да бу ерга қўнқиб, тева-
рак-атрофни музатди. Эга-
сини яқин таниб олади. Бе-
гона одам пайдо бўлиши бил-
ан қаттиқ қичқириб, теро-
теро деган товуш чиқаради.
Устига-устак у ёти киши
магунча унинг боши устида
айланиб, таҳдид қилади.

Намуний Америка фер-
мерлари турнасимонлар ои-
ласига мансуб ағами деган
қўшқин иштиёқ билан сақла-
моқдалар. Улар ҳовлида қу-
затувчи ва қўриқчи вазифа-
сини бажарашди. Хўро
ёки бошқа парраналар тар-
тиби бузса, борми, дарҳол
уларни ҳайдаб юборди. Бу
қўшқин эгаси чакирса, ит каби
унинг эига чопиб боради.

Қисқаси, ҳайвонот олами
ғаройиб ажойиб ҳодисалар-
га бойдир. Биз унинг ва-
қилари билан муносабатни
яхшилашимиз, уларни му-
ҳофаза қилишимиз лозим.

Ғ. ОБИДОВ.

ХУДДИ ЎЗИ

ҲАЖВИЯ

Кун жазирама. Автобус ойс-
насида тўхтаётган ўткир оф-
тоб нурини бағданга санчилади.
Енимда ўтирган озғин киши
билан тезда танишиб
олдик. Биолог экан. «Қишлоқ-
ма-қишлоқ» қириб, ҳашаротлар
устиди тажриба ўтказилгани,
деди. Қандай тажриба, қайси
ҳашаротлар устида? Бу ёнинг
айтмади.

Қайсидир бекатда автобус
тўхтаб, йўловчилар сиқил-
лашди. Шунда бексадан бир
арм даразга урилиб гувилайи
бошладим.

Олдимизда ўтирган ҳарир
куйлакни, танишгина жузюн
қийқириб юборди:
— Вой ўлай, ари-ар! Улди-
ринг тез!

Қўшимча қарасам қилт эт-
мапти. «Ўзи ижодийлашиб,
қотиб қолган.
— Тўхтанг, бу ўша-ку! — де-
ди у бирдан ҳайратланиб.

Е, таъба, қаердан келди! Шер-
қанми!
— Ойнадан учиб кирди.
— Ойнадан! Ҳимман, ўзи!
Мен унч илабам...
— Уларнинг, қанақа одам-
сиз! Вой-вой... қақди ҳозир!
— шовқин солди аён дик этиб
ўрнидан туриб.

— Омон бўлинглар! Улдира-
мана, улдираман! — деди би-
олог қўшқин ён чўнтагидан
кичкина бир лупа олиб.
— Худди ўзи-я! Қоплон терси-
ли ҳол-хол... Худди ўзи!
Кейин... Воқеа бир зумда
содир бўлди. Биолог қўлига
кичкина қисқик олиб талваса-
га тўшаётган арига тушушини
яқин олиб борган эди...
— Вах, худди ўзи экан! —
деб бурнини чағаллаганча
ўтириб қолди.

Манзилга етганимизча еик
этимди. Бурин шолғомдек қип-
қизариб, ишишиб борарди.

Мурод УМРЗОҚОВ.

ШИНГИЛ ТАБАССУМ

Хўранда ошпазга мурожаат
қилди:
— Менга қарам шўрва би-
лан кабоб беринг.

— Жоним билан, — деди у.
— Менга қарам шўрва би-
лан кабоб бўлса бас! Жоним-
ки ўзингизга сийлов!

Бир йигит севган қизига

ийманиб деди:
— Сизга айтадиган бир но-
зик сўзин бор-у лекин жуда
қийналайман-да...

Шаддо қиз жавоб қил-
ди:
— Бу унчалик даҳшатли
эмас. Энг муҳими — истак-
ларимни рўйга чиқариш учун
мўйай пул топсангиз бас.

ХУШЕРЛАРГА БАЛЛИ

САККИЗИНЧИ
ҚАВАТДАН

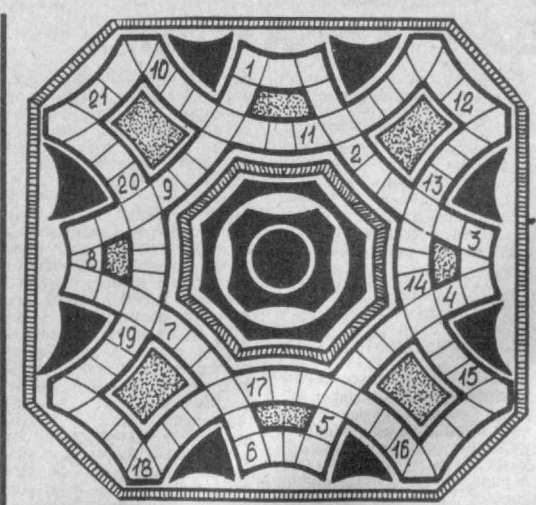
Уч яшар Леночка зар-
киб қолди: уйда ухлаб ёт-
ган бобосидан бошқа ҳеч
ким йўқ. У ўйининг чик-
моқчи бўлиб, дастлаб ки-
яинди. Сўнгра эшикка
яқинлашиб, ун очишга
уринди. Аммо бунини уйда-

лай олмади. Шундан ке-
йин дераза орқали тақир-
рига қиммоқчи бўлди.
Улар сақкизинчи қаватда
яшардилар.

Қизча жижик қўйлар бил-
лан деразанинг таққи томо-
нини маҳкам ушлаб олди. Уни
кўриб қолган қўшмилар ўтган
китданларга қичқириб, бунин
билдирдилар. Улар орасида
Климовский ремонт қўрилиш
бошқармаси ишчиси В. Ла-
хов ва йўловчи В. Захранин-

лар бор эдилар. Иккови шу
захоти бини яқинига чопиб
келиб, ичимчаларини ёзди.
Тасодифан рўй берган фало-
катнинг олди шу тарққа оли-
нди. Қизча бир неча лаҳзадан
сўнч ичмагача тушди.

Бобо эса бундан бехабар
қамон ухлаб ётарди. Одамлар
қизини уйга олиб кириб, уй-
ротларидан сўнгини ҳа-
рия ўрнидан турди ва асоқе-
ни эшитиб, ҳангуманг бўлиб
қолди.



БОШҚОТИРМА

1. Утлар туркуми. 2. Уғил ёки қизининг фарзанди. 3. Са-
ломга жавоб. 4. Нозик ҳашарот. 5. Бомор. 6. Ангонилаги маъ-
мурий марказ. 7. Шапалоқ баргли, мавали дархат. 8. Бир
текисда, силлиқ. 9. Ўзбек миллий мусиқа асбоби. 10. Чирой,
хусн. 11. Ҳар хил турда қўриқини, товланиш. 12. Уфдаги
лопаранг қизиллик. 13. Қадимги ўлчов бирлиги. 14. Ёзув ку-
роли. 15. Билим берувчи муассаса. 16. Ойбек асар. 17. Га-
рок. 18. Ичи пахтали, юмшоқ тўшак. 19. Жумҳуриятимиздаги
ақлов. 20. Дукканли экан. 21. Тўб сон.

Тузувчи Фаёз АБДУҚАХХОР ўғли.

БИЛИБ ҚҲЙГАН ЯХШИ

XX аср мўъжизаси — ки-
но санъати 1895 йилда па-
рижлик ана-ука Льюерлар
томонидан кашф этилган.
Бироқ у даврда овозсиз бўл-
ган. 1928 йилда Москва дав-
лат университетининг физи-
ка-математика куллиётини
битирган П. Г. Таюр бир гу-
руҳ олимлар билан ҳамкор-
ликда овоз ёшиш усулини
ўйлаб топди.

40-йиллар охирида кенг
қўзғули фильм устида даст-
лабки ишлар олиб борилди.
1955 йилда келиб эса бирин-
чи «Илья Муромец» бадий
фильми яратилди.

Биринчи ўзбек рангли
фильми — «Ўзбекистон
рақслари»нинг асосчиси ре-
жиссёр Наби Ғаниев бўлди.

Комил Ерматов биринчи
ўзбек фильм-эртаги «Пахта-
ойи»ни суратга олган режис-
сёрдир.

«Иккинчи баҳор» деб ном-
ланган кенг қўзғули биринчи
ўзбек фильми 1959 йилда
режиссёр Латиф Файзиев то-
монидан яратилди.

Режиссёр Ҳожин Аҳмар
1961 йилда биринчи ўзбек
телевизион бадий фильми
— «Ганг дарёсининг қизи»-
ни яратди.

Ўзбек кинематографчили-
ри 1976 йилда илк марта-
ба болгарлар билан ҳамкор-
ликда «Икки аскар ҳақида
қисса» фильминин суратга
олишган.

Туркистондаги ипқилбий
воқеаларни акс эттирган
биринчи ўзбек-югослав ба-
дий фильми — «Муҳаббат
ва нафрат» 1978 йилда ре-
жиссёрлар Равил Ботиров
билан югослав Жико Ростич
томонидан яратилди.

«Қўхна қаср афсонаси»
деб номланган биринчи ўз-
бек фильм-балетининг ре-
жиссёри (1970 йил) Латиф
Файзиевдир.

Тўпловчи: А. ИНОҚОВ.

ТУРФА ОЛАМ

МИТТИ ОЙНАИ
ЖАҲОН

Ғарбининг айрим авиация
компаниялари тайёрлардаги
ҳар бир ўтиргич қаринсидан
алоҳида экранни ойнан жаҳон
қурилмаси ўрнатилган мўл-
жаллашмоқда.

Тайёрадаги ҳисоблагичлар
камдада оптикдан фильмга эга
бўлади. Экрин ҳамма 12